

Examenreglement

Revius Lyceum Doorn

schooljaar 2022-2023

Vastgesteld met instemming van de MR op 19 september 2022

VOORWOORD

Vanaf de bovenbouw van het voortgezet onderwijs krijg je te maken met (school-) examens. In het laatste jaar sluit je na een lange schoolperiode, je schoolcarrière af met een landelijk Centraal Schriftelijk Examen (CSE)

Voor iedere leerling in de bovenbouw en school is het belangrijk dat de (school-) examens de best mogelijke resultaten laten zien. Om dit te bereiken is het van belang dat het goed is georganiseerd. Vandaar dit uitgebreide examenreglement. Hierin worden spelregels vastgelegd rondom schoolexamens en centrale examens. Daarnaast wordt uitgelegd hoe bij problemen bezwaar kan worden aangetekend (examencommissie, commissie van beroep).

Ik wens alle betrokkenen heel veel succes!

mevrouw drs. C. van den Berg
rector Revius Lyceum Doorn

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	
1. ALGEMEEN	3
1.1 Vaststelling Examenreglement	3
1.2 Begripsbepalingen	3
1.3 Toelating tot het eindexamen	4
1.4 Afnemen eindexamen	4
1.5 Onregelmatigheden	4
1.6 Geheimhouding	6
1.7 Bewaren en inzien examenwerk	6
1.8 Commissie van Beroep (artikel 2.63 WVO)	6
1.9 De examencommissie (artikel 2.60.d WVO)	7
1.10 Taken van de examensecretaris	8
2. INHOUD VAN HET EXAMEN	8
2.1 Examenprogramma (artikel 2.54 WVO)	8
2.2 Indeling eindexamen; profielwerkstuk	10
2.3 Keuze van eindexamenvakken	10
2.4 Eindexamenvakken	10
3. HET SCHOOLEXAMEN	11
3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting	11
3.2 Programma van Toetsing en Afsluiting vaststelling	12
3.3. Wijzigingen Programma van Toetsing en Afsluiting	12
3.4.Het Schoolexamen	12
3.5 Gang van zaken m.b.t. het schoolexamen	13
3.6 Beoordeling en cijfergeving schoolexamen	13
3.7 Herkansing toetsen schoolexamen	14
3.8 Resultaten schoolexamen	15
3.9 Verhinderende deelname schoolexamen	16
4. HET CENTRAAL EXAMEN	17
4.1 Tijdvakken en examendata	17
4.2 Verhinderende deelname centraal examen	17
4.3 Gang van zaken m.b.t. het centraal examen	17
4.4 Bepaling eindcijfer en beoordeling	19
5. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING	20
5.1 Vaststelling uitslag	20
5.2 Uitslagregels	20
5.3 Bekendmaking uitslag	22
5.4 Herkansing centraal examen	22
5.5 Diploma en cijferlijst	22

6. OVERIGE BEPALINGEN	23
6.1 Afwijking wijze van examineren	23
6.2 Spreiding voltooiing eindexamen	24
6.3 Bewaren examenwerk	24
7. SLOTBEPALINGEN	24

1 ALGEMEEN

1.1 Vaststelling Examenreglement

1.1.1 Het examenreglement is vastgesteld door het bevoegd gezag na overleg met de GMR. De schoolleiding van de afzonderlijke scholen heeft hoofdstuk 3 vastgesteld, daar dit het schoolexamen betreft, en dit hoofdstuk voorgelegd aan de MR.

1.1.2 Indien daartoe aanleiding is, kan het bevoegd gezag het reglement tussentijds wijzigen.

1.1.3 Het eindexamen is geregeld in het Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vmbo.

1.1.4 Het examenreglement is noodzakelijk volgens artikel 31 van bovengenoemd besluit. Dit examenreglement wordt gepubliceerd op de website van de school.

1.1.5 Het examenreglement is van toepassing op de leerlingen van de CVO Groep Zuidoost Utrecht in het vmbo (bb, bk, tl) en in de Tweede Fase van havo en vwo.

1.2 Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- bevoegd gezag: het bestuur van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs voor Zuidoost-Utrecht statutair gevestigd te Zeist.
- bestuur: het College van Bestuur van de CVO Groep.
- rector/directeur: persoon die door het bestuur is aangesteld als rector/directeur van een school van de CVO Groep Zuidoost-Utrecht.
- examencommissie: door de rector/directeur benoemde commissie, conform artikel 2.60.d van de WVO die verantwoordelijk is voor het organiseren en het verloop van de examens. Eén van de leden van de commissie
- wordt benoemd als secretaris van het eindexamen.
- examensecretaris: degene die, conform artikel 2.51.a van de WVO, is belast met de praktische organisatie van de (centrale) examens en degene die de regelgeving omtrent de examens voor de school volgt en toepast. Dit is ook de persoon die voor de leerlingen het aanspreekpunt is om voorzieningen voor leerlingen te regelen bij het maken van de (centrale) examens. De examensecretaris maakt deel uit van de examencommissie en draagt zorg voor het aanleveren van de benodigde documenten inzake het examen bij de Onderwijsinspectie.
- examiner: degene die is belast met het afnemen van het examen.
- examendossier: geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door de rector/directeur gekozen vorm.
- kandidaat: ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten.
- gehandicapte kandidaat: iedere kandidaat met een motorische of zintuigelijke afwijking.
- schoolexamen: dat deel van het examen, waarvan de stof, de opgaven en de normering door de examinatoren worden vastgesteld.
- centraal examen: dat deel van het examen, waarvan de stof, de opgaven en het tijdstip van afnemen door de Minister van OCW worden vastgesteld.
- deeleindexamen: een examen in één van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken.
- PTA: Programma van Toetsing en Afsluiting van het schoolexamen, zoals vermeld in het examendossier
- praktische opdrachten: opdrachten die dienen om vaardigheden te toetsen

- handelingsdeel: het handelingsdeel bestaat uit het uitvoeren van een aantal handelingsopdrachten; handelingsopdrachten zijn praktische opdrachten die naar het oordeel van de leraar/examinator voldoende of goed moeten zijn uitgevoerd.
- profielwerkstuk: een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen, die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel (artikel 2.53 WVO)
- toets: een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.

1.3 Toelating tot het eindexamen

1.3.1 Het bestuur stelt de leerlingen van een school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen (artikel 2.51.1 WVO).

1.3.2 Het bestuur kan kandidaten tot het eindexamen toelaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven (artikel 2.51.2 WVO).

1.4 Afnemen eindexamen

1.4.1 De rector/directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het eindexamen af.

1.4.2 De rector/directeur wijst één of meer personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.

1.4.3 De secretaris van het eindexamen vormt samen met de conrectoren/afdelingsleiders/teamleiders/jaarlaagcoördinator van vmbo-4, havo-5 en vwo-6 de examencommissie. Zij kiezen uit hun midden een voorzitter van de commissie.

1.4.4 De rector/directeur kan één of meer leraren van een school voor voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in artikel 9 van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (Stb. 1987, 614) aanwijzen als deskundige(n) die het eindexamen mede afneemt/afnemen.

1.4 Afnemen eindexamen

1.4.1 De rector/directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het eindexamen af (artikel 2.51.3 WVO).

1.4.2 De rector/directeur wijst één of meer personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen en zorgt dat een examencommissie wordt samengesteld (artikel 2.51.a en 2.60.d WVO).

1.5 Onregelmatigheden (artikel 2.61 WVO en 3.58 Uitvoeringsbesluit WVO)

1.5.1 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen of van het centraal examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is (ongeoorloofd verzuim), kan de rector/directeur maatregelen nemen, nadat de rector/directeur hierover de examencommissie heeft gehoord.

1.5.2 De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

- a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
- b. het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;

- c. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
- d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector/directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen, bedoeld in de vorige volzin, betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

1.5.3 Alvorens een beslissing ingevolge het vorige lid van dit artikel wordt genomen, hoort de rector/directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De rector/directeur deelt zijn beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in artikel 1.8 van dit reglement met betrekking tot de Commissie van Beroep. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is.

1.6 Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs kan vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

1.7 Bewaren en inzien examenwerk

1.7.1 Uitwerking en opgaven van toetsen gemaakt in het kader van het *schoolexamen* blijven tenminste bewaard tot zes maanden na afloop van het schooljaar waarin de schoolexamens zijn afgenomen en zijn ter inzage voor de kandidaat in aanwezigheid van twee vertegenwoordigers van de school, niet zijnde de eigen docent voor het betreffende vak. Het werk mag niet worden gekopieerd of gefotografeerd en er mogen geen aantekeningen op het schoolexamenwerk worden gemaakt. De opgaven en uitwerking zijn eigendom van de school en mogen door de kandidaat niet worden meegenomen buiten de voor het inzien aangewezen ruimte.

1.7.2 Het werk van het *centraal examen* van de kandidaten wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard, ter inzage voor de kandidaat in aanwezigheid van twee vertegenwoordigers van de school, niet zijnde de eerste corrector van het betreffende examen. Het werk mag niet worden gekopieerd of gefotografeerd, ook mogen er geen aantekeningen worden gemaakt op het examenwerk. Het werk van het centraal examen wordt op last van het bestuur na 6 maanden vernietigd.

1.7.3 Indien door het inzien van het (school)examenwerk blijkt dat er een verkeerd aantal punten is toegekend, worden de rector/directeur en de examensecretaris hiervan direct op de hoogte gesteld door de vertegenwoordigers van de school welke bij het inzien aanwezig waren. Deze vertegenwoordigers doen geen uitspraak over het gevolg van de constatering dat er mogelijk een onjuiste score is toegekend. Bij het inzien kan worden ontdekt dat een score zowel te hoog als te laag is vastgesteld, waardoor een cijfer als gevolg daarvan zowel naar boven als naar beneden kan worden bijgesteld.

1.8 Commissie van Beroep (artikel 2.63 WVO)

1.8.1 De kandidaat kan tegen een beslissing van de Commissie van Appèl van de rector/directeur, binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekend gemaakt, in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag ingestelde Commissie van Beroep. Van de Commissie van Beroep mag de betreffende rector/directeur geen deel uitmaken. Het beroepschrift kan tot uiterlijk drie dagen nadat de beslissing ter kennis van de kandidaat is gebracht bij de Commissie van Beroep worden ingediend.

1.8.2 Een beroepschrift dient te worden gericht aan de Commissie van Beroep van de Christelijk Voortgezet Onderwijs Groep Zuidoost-Utrecht te Zeist. Mailadres: bestuur@cvog.nl

1.8.3. De werkwijze van de commissie is beschreven in het Reglement commissie van beroep.

1.8.4. De schriftelijke bekendmaking van de uitspraak vindt in ieder geval plaats binnen 14 dagen na ontvangst van het beroepschrift. De Commissie kan met redenen omkleed besluiten, deze termijn met ten hoogste 14 dagen te verlengen.

1.8.5. In haar schriftelijke uitspraak motiveert de Commissie haar beslissing en stelt ze zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het (school)examen geheel of gedeeltelijk af te leggen of opnieuw af te leggen. Indien het opnieuw maken een of meer onderdelen van het centraal examen betreft, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

1.8.6. De Commissie deelt haar beslissing onverwijld schriftelijk mee aan de kandidaat, aan de ouders voogden of verzorgers indien deze minderjarig is, het bestuur, de rector/directeur, en aan de inspectie. De rector/directeur brengt zo nodig de inspectie op de hoogte.

1.8.7. De uitspraak van de Commissie is bindend.

1.9. Examencommissie

De examencommissie (artikel 2.60.d WVO)

1.9.1 werkzaamheden

1.9.1.1 Elke school benoemt een examencommissie. De examencommissie heeft ten minste de volgende taken en bevoegdheden:

- a. het opstellen van een voorstel voor een examenreglement;
- b. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting (PTA);
- c. het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen),
- d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen,
- e. het organiseren van de schoolexamens en van het centraal examen op school.
- f. overige door het bevoegd gezag aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden.

1.9.1.2 De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, en de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. Deze regels verstrekt zij aan het bevoegd gezag en aan de rector/directeur.

1.9.1.3 De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en aan de rector/directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.

1.9.1.4 De examencommissie schrijft elk jaar een verslag over het werk wat de examencommissie dat jaar heeft gedaan.

1.9.1.5 Indien een kandidaat bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

1.9.2 Samenstelling examencommissie

1.9.2.1 De examencommissie bestaat een oneven aantal personen, ten minste drie. Een van de leden is de examensecretaris. De leden kiezen uit hun midden een voorzitter van de commissie. De examencommissie kan per schoolsoort een eigen samenstelling hebben.

1.9.2.2 Van de examencommissie mogen geen deel uitmaken de leden van het bevoegd gezag, de rector of directeur van de school, leden van de MR of GMR, leerlingen van de school of hun ouders/verzorgers, ofwel hun wettelijk vertegenwoordigers.

1.9.2.3 Het bevoegd gezag ziet er op toe dat de samenstelling van de examencommissie zodanig is dat er leden worden benoemd deskundig op het gebied van de schoolsoort waar de examencommissie over gaat, de wet en regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs en de kwaliteit van examinering.

1.9.2.4 De examencommissie geeft advies over een te benoemen lid van de examencommissie.

1.9.2.5 Naar aanleiding van lid 1.9.2.3 wordt een te benoemen lid van de examencommissie na een positief advies van de examencommissie eerst voorgedragen aan het bevoegd gezag alvorens benoemd te worden.

1.10 Taken van de examensecretaris (artikel 2.51.a WVO)

1.10.1. De rector/directeur van de school wijst een of meerdere personeelsleden van de school aan tot examensecretaris op basis van een taakomschrijving waarin in ieder geval onderstaande taken worden opgenomen.

1.10.2. De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:

- a. het organiseren en afnemen van het eindexamen of het deeleindexamen
- b. de uitvoering van dit examenreglement
- c. de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting

1.10.3. De rector/directeur en examensecretaris zorgen er samen voor dat de examenkandidaten voor aanvang van tijdvak 1 een door hen beiden getekend overzicht ontvangen van behaalde resultaten en beoordelingen van vakken waarvoor geen cijfer wordt behaald van alle onderdelen in **het** examendossier, daarbij voor het vmbo ook de beoordeling van het profielwerkstuk, en dat de examenkandidaat hiervoor tekent als bewijs van ontvangst.

1.10.4. De rector/directeur en de examensecretaris dragen samen zorg voor het bepalen van de uitslag van het examen conform artikel 48 van het Examenbesluit VO.

1.10.5. De rector/directeur en de examensecretaris ondertekenen beiden de cijferlijst en het diploma.

1.10.6. De ondertekening van het diploma is aan wettelijke regels gebonden. Het bevoegd gezag van de school kan de examensecretaris de bevoegdheid geven een andere functionaris, die daartoe door hem schriftelijk is gemandateerd, te laten tekenen. Wel met de vermelding 'namens deze' gevolgd door de handtekening, de naam en de functie van de ondertekenaar. De examensecretaris blijft onder alle omstandigheden verantwoordelijk voor de ondertekening.

1.8.1 Indien tijdens het (school)examen naar aanleiding van enig onderdeel van het (school)examen één van de kandidaten of examinatoren daartoe schriftelijk de wens te kennen geeft dat een onregelmatigheid heeft plaatsgevonden of dat één van de kandidaten of examinatoren het oneens is met de afname of beoordeling of gang van zaken dan kan zij/hij een bezwaar indienen bij de examencommissie.

1.8.2. het Revius Lyceum kent een examencommissie die bestaat uit:

- a. jaarlaagcoördinator havo 4 en 5,
- b. afdelingsleider vwo 5 en 6,
- c. secretaris van het eindexamen,

- d. conrector bovenbouw vwo,
- e. conrector bovenbouw havo,
- f. conrector bovenbouw mavo,
- g. een docent die lesgeeft aan minimaal een examenklas en een voorexamenklas (deze docent kan ook jaarlaagcoördinator zijn, lid a, lid b en lid c).

De examencommissie onderzoekt of klachten / verzoeken van leerlingen gegrond zijn en geeft advies aan de rector. De rector beslist bij onregelmatigheden van schoolexamens of verzoeken van leerlingen om af te wijken van het schoolexamen of verzoeken van leerlingen over hun schoolexamencijfers. De regels omtrent het schoolexamen staan beschreven in het examenreglement.

1. In alle gevallen waarin het examenreglement niet voorziet beslist de rector, nadat de examencommissie is gehoord.
2. Indien leerlingen een klacht of verzoek hebben, kunnen zij deze indienen bij de examencommissie. De examensecretaris van de betreffende leerling beslist of het verzoek door de examencommissie in behandeling wordt genomen.
3. Docenten, mentoren en conrectoren kunnen desgevraagd advies geven aan de examencommissie. De examencommissie doet hoor- en wederhoor alvorens een besluit te nemen.
4. De examencommissie antwoordt schriftelijk aan de betrokkenen, de beslissing wordt bewaard in het leerling dossier.
5. Indien een leerling niet akkoord is met een genomen beslissing dan kan deze in beroep bij de commissie van beroep.

Een bezwaar op een examenonderdeel, SET's, SEP's, HD's, CE, moet bij de examensecretaris mevr. E. van Schoonhoven (mavo en havo) of dhr. I. Havelaar (vwo) ingediend worden.

Na iedere setweek komt de examencommissie bij elkaar en bespreekt de ingediende bezwaren.

Een bezwaar kan alleen ingediend worden over de setweek / periode die net voorbij is. Na de uiterste inleverdatum (zie hieronder) kan geen bezwaar over die periode meer ingediend worden.

b.v. na 30-03-2023 kan geen bezwaren meer ingediend worden over toetsperiode 3.

De uiterste datum per setweek om een bezwaar in te dienen is hieronder weergegeven..

Voor toetsweek 1 is de uiterste inleverdatum maandag 31-10-2022

Voor toetsweek 2 is de uiterste inleverdatum donderdag 26-01-2023

Voor toetsweek 3 is de uiterste inleverdatum donderdag 30-03-2023

Voor toetsweek 4 is de uiterste inleverdatum woensdag 23-06-2023

Speciaal voor de eindexamenklassen (M4, H5, V6) in op 1 juni een bijeenkomst van de eindexamencommissie

Indienen van een bezwaar over het eindexamen, uiterste inleverdatum 30-05-2023

Voor het indienen van een bezwaar is een speciaal hiervoor ontwikkeld format gebruikt. Dit format is op de site van het Revius Lyceum te vinden onder de button 'examen'.

2. INHOUD VAN HET EXAMEN

2.1 Examenprogramma (artikel 2.54 WVO)

De Minister van OCW stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:

- a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak;

b. de verdeling van de examenstof over het schoolexamen en het centraal examen, indien in een vak zowel het schoolexamen als het centraal examen wordt afgenomen.

Tevens kunnen in een examenprogramma zijn opgenomen voorschriften betreffende de aard, de omvang, het aantal, de beoordeling en de weging van de onderdelen van het schoolexamen.

2.2. Indeling eindexamen; profielwerkstuk (artikel 2.53 WVO)

2.2.1 Het eindexamen of deeleindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel beide.

2.2.2 Voor vmbo-tl, havo en vwo bevat het schoolexamen mede een profielwerkstuk.

2.2.3 Het profielwerkstuk havo en vwo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen.

Tenminste één van deze vakken heeft voor het havo een minimale studielast van 320 uren en voor het vwo van 400 uren.

2.2.4 Het profielwerkstuk vmbo-tl/gi heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

2.3 Keuze van eindexamenvakken

2.3.1 De kandidaten kiezen, met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.53 van de WVO 'Inhoud examen' en het bepaalde in dit reglement, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover de rector/directeur hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.

Voor wie niet als leerling is ingeschreven, geldt deze keuze voor zover het bestuur hen tot het examen in die vakken toelaat.

2.3.2 De kandidaten kunnen voor zover de rector/directeur hun dat toestaat, in meer vakken examen afleggen dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen.

2.4 Eindexamenvakken

Voor de verplichte en/of mogelijke eindexamenvakken van het vmbo, havo en vwo wordt verwezen naar Hoofdstuk 3 Uitvoeringsbesluit WVO.

3. HET SCHOOLEXAMEN

3.1 Programma van toetsing en afsluiting (artikel 2.60.a WVO)

3.1.1 Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast voor het desbetreffende schooljaar en verstrekt van elk jaar aan de leerlingen die aan het examen zullen deelnemen via de website inzicht in het PTA dat in ieder geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar.

3.1.2 Het programma van toetsing en afsluiting vermeldt in ieder geval:

a. welke examenstof van het examenprogramma in het schoolexamen wordt getoetst;

- a) de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
- b) de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen,
- c) de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede
- d) de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt;

- de gang van zaken tijdens het afnemen van het schoolexamen
- de wijze waarop de uitvoering van de inhaaltoetsen geregeld is,
- de herkansingsregeling,
- de procedure en de regels met betrekking tot de aanvraag van herkansing van onderdelen van het schoolexamen.

3.1.3. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat ten aanzien van de toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen, in het programma van toetsing en afsluiting duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:

- a. de verplichte examenstof van het examenprogramma die behoort bij het schoolexamen;
- b. de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst; en
- c. examenstof die is gekozen door het bevoegd gezag.
- d. Het aantal in het PTA genoemde toetsen is het maximum dat voor dat vak afgenomen wordt.

3.1.4. Indien het schoolexamen een praktische opdracht omvat, dient het werk verplicht voor of op de deadline ingeleverd te zijn.

3.1.5. Als er in een periode geen gebruik gemaakt wordt van het recht op herkansen, vervalt die herkansing.

3.1.6. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat ten aanzien van de toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen, in het programma van toetsing en afsluiting duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:

- a. de verplichte examenstof van het examenprogramma die behoort bij het schoolexamen;
- b. de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst; en
- c. examenstof die is gekozen door het bevoegd gezag.

3.2. Programma van toetsing en afsluiting: vaststelling (artikel 2.60.b WVO)

3.2.1 Het bevoegd gezag kan bij de vaststelling van het programma van toetsing en afsluiting slechts afwijken van het voorstel van de examencommissie:

- a. na overleg met de examencommissie; en
- b. indien het bevoegd gezag de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.

3.2.2 Het bevoegd gezag zendt de schriftelijke motivering, bedoeld in het eerste lid, zo spoedig mogelijk aan de examencommissie en de medezeggenschapsraad.

3.2.3 Het bevoegd gezag heeft voor het vaststellen van het programma van toetsing en afsluiting de instemming van de medezeggenschapsraad van de school.

3.2.4 Het bevoegd gezag zendt jaarlijks voor 1 oktober het vastgestelde programma van toetsing en afsluiting voor het desbetreffende schooljaar aan de kandidaten en de inspectie.

3.3 Wijziging Programma van toetsing en afsluiting (artikel 2.60.c WVO)

3.3.1. Het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs respectievelijk de examencommissie vavo kan het programma van toetsing en afsluiting na 1 oktober slechts wijzigen:

- a. in het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het programma van toetsing en afsluiting; of
- b. ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het programma van toetsing en afsluiting.

3.3.2. De examencommissie wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om te adviseren over een wijziging als bedoeld in het eerste lid.

3.3.3. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.

3.3.4. Artikel 3.2.3. en 3.2.4 zijn van overeenkomstige toepassing op de vaststelling van de wijziging van het programma van toetsing en afsluiting na 1 oktober.

3.4 Schoolexamen (artikel 2.55 WVO)

3.4.1. Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt.

3.4.2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak.

3.4.3. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.

3.4.4. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken, waarin de kandidaat eindexamen aflegt en wordt ingericht overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het PTA is aangegeven.

3.4.5 Het schoolexamen begint voor het vmbo in leerjaar 3 en voor het havo en vwo in leerjaar 4 en wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. Voor havo-4, vwo-4 en vwo-5 betreft het hier alleen de vakken die in dat of het volgend jaar het schoolexamen afsluiten.

3.4.6 De rector kan een kandidaat die ten gevolge van ziekte of ten gevolge van een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, met inachtneming van het gestelde in artikel 3.7, niet in staat is geweest aan een toets deel te nemen (niet zijnde een herkansingstoets), hem voor de betreffende toets, het recht tot het inhalen van de toets toestaan. Als inhaaltoets geldt een nieuw opgestelde toets, die dezelfde leerstof omvat als het gemiste onderdeel en dezelfde vorm en omvang heeft. In het PTA wordt de regeling vastgelegd betreffende de uitvoering van de inhaaltoetsen.

3.5 Gang van zaken m.b.t. het schoolexamen

3.5.1 De kandidaat plaatst op de daartoe aangegeven plaatsen zijn naam op het papier. Is dat niet aangegeven dan zet de kandidaat zijn naam aan de bovenkant. Elk los vel wordt door de kandidaat voorzien van zijn naam en genummerd.

3.5.2 Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd grafieken en tekeningen). Het gebruik van typex is niet toegestaan.

3.5.3 Tassen, jassen e.d. mogen niet in de examenruimte aanwezig zijn.

3.5.4 Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden communicatiemiddelen (w.o. mobieltjes) mee te nemen de examenruimte in, ook een horloge is niet toegestaan. Als een koptelefoon of oortjes gebruikt moet worden (b.v. bij kijk- en luistertoetsen) dan mogen dat geen draadloze apparaten zijn. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen kunnen voorafgaand aan het examen worden gecontroleerd.

3.5.5 De opgaven en uitwerkingen van een toets voor het schoolexamen worden door de kandidaat ingeleverd bij de aanwezige surveillant.

3.5.6 De bijlagen waarop een antwoord moet worden ingevuld, dienen in het overige werk te worden gesloten. Indien het werk uit meerdere papieren bestaat, dienen deze in elkaar gestoken te worden ingeleverd.

3.5.7 Een kandidaat, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de zaal constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.

3.5.8. Dyslexie en schrijven met een computer of laptop

-Het is leerlingen met dyslexie toegestaan de spellingcontrole in het programma Word te gebruiken. Grammaticale fouten worden niet aangegeven.

-Bij aanvang van het eindexamen checkt de leerling zelf of de spellingcontrole ingeschakeld staat.

-In de aanloop naar het eindexamen worden leerlingen met dyslexie uitgenodigd om te oefenen met de daispeler en de correctiespelling in Word. Zij geven na afloop aan waar zij gebruik van willen maken.

-Maximaal 30 minuten tijdverlenging

-Verklanking van tekst (voorleessoftware).

Dit is alleen aan te raden bij leerlingen die gewend zijn om te werken met voorleessoftware.

-Bij de herexamens kan van deze mogelijkheid geen gebruik worden gemaakt, omdat de examens voor het tweede tijdvak niet in deze vorm worden aangeboden. Dyslectische kandidaten in het VSO maken in zowel het eerste als tweede tijdvak gebruik van het programma Kurzweil.

3.6 Beoordeling en cijfergeving schoolexamen

3.6.1 Het eindcijfer van het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers behaald voor de gemiddelde schoolexametoetsen en wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1,0 tot en met 10,0. Indien het cijfer op twee of meer decimalen eindigt, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal.

Indien een kandidaat in een vak door twee of meer docenten is geëxamineerd bepalen deze docenten in onderling overleg het cijfer voor het schoolexamen. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen. Indien een gemiddelde, als bedoeld in dit lid, een cijfer met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal.

Wanneer een leerling om een of andere reden niet deelneemt aan een schoolexametoets, wordt het cijfer 1,0 ingevuld. Indien van toepassing maakt de leerling een afspraak om de toets in te halen.

3.6.2 In afwijking van het bepaalde in artikel 3.6.1 dienen de vakken lichamelijke opvoeding en oriëntatie op het vervolgonderwijs uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel beoordeeld te zijn met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling geschiedt op grond van vooraf bekendgemaakte criteria.

3.6.3 In afwijking van het bepaalde in artikel 3.6.1 dient het profielwerkstuk in het vmbo beoordeeld te zijn met 'voldoende' of 'goed'.

3.6.4 Voor opdrachten uit het handelingsdeel kan worden volstaan met aftekening indien de opdracht voldoende of goed is afgerond.

3.7 Herkansing toetsen schoolexamen

3.7.1 Indien de kandidaat door ziekte of ten gevolge van een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat is aan een toets deel te nemen, geldt artikel 3.9.

3.7.2 De kandidaat die aan de herkansing voor enige toets wenst deel te nemen, dient daartoe op een in het PTA van de betreffende school beschreven wijze een verzoek in.

3.7.3 De herkansing heeft dezelfde vorm en lengte en omvat dezelfde leerstof als de toets waarvoor de herkansing is aangevraagd.

3.7.4 De herkansing vindt plaats op een door de rector vast te stellen datum en tijdstip.

3.7.5 Als de kandidaat om enige geldige reden (zie artikel 3.9) verhinderd is deel te nemen aan de door hem aangevraagde herkansing en de kandidaat ook dan om een geldige reden verhinderd is, wordt het resultaat dat hij voor de oorspronkelijke toets behaalde definitief.

3.7.6 Van de resultaten die de kandidaat heeft behaald voor de oorspronkelijke toets en de herkansing, wordt de hoogste beoordeling vastgesteld als definitief resultaat.

3.7.7 Herkansingen mogen niet worden herkanst.

3.7.8 In het examenjaar zijn drie toetsperiodes; elke toetsperiode wordt afgesloten met een toetsweek waarin de behandelde stof wordt getoetst. Per toetsperiode kunnen leerlingen uit mavo 4, havo 5 en vwo 6, wanneer mogelijk, één herkansbare (schoolexamen)toets herkansen.

3.7.9 In het voorexamenjaar, mavo 3, havo 4 en vwo 4 en 5, zijn er vier toetsperiodes, elke toetsperiode wordt afgesloten met een toetsweek waarin de behandelde stof wordt getoetst. Na toetsperiode vier kan, wanneer mogelijk, één herkansbare toets worden herkanst. Indien een leerling minimaal twee van de vakken uit het rijtje Natuur Leven en Technologie, Wiskunde D, Latijn en Grieks

heeft dan mag hij nog een tweede herkansbare toets herkansen.

Van een vak mag maar één herkansbare toets herkanst worden. Als de leerling twee herkansingen heeft dan moet hij minimaal één van de herkansingen inzetten om Natuur Leven en Technologie, Wiskunde D, Grieks of Latijn te herkansen.

Als een leerling ten onrechte gebruik maakt van een herkansing wordt het betreffende resultaat ongeldig verklaard.

3.8 Resultaten schoolexamen

3.8.1 Voor verschillende vakken geldt dat in het voorexamenjaar er schoolexametoetsen worden afgenomen. Deze cijfers tellen mee in het examendossier. Welke toetsen het betreft is na te lezen in het PTA.

3.8.2 De resultaten van het schoolexamen komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd. Voor vakken die in enig leerjaar, niet zijnde het laatste leerjaar, enkel door schoolexamens geheel worden afgesloten, geldt dat de resultaten gehandhaafd mogen blijven, indien het eindresultaat 6.5 of hoger is, dan wel voldoende als het een handelingsdeel betreft. In het examenjaar geldt voor deze vakken dat het resultaat gehandhaafd blijft, indien het 5.5 of hoger is en de kandidaat daarvoor kiest.

3.8.3 Voor gezakte kandidaten, die het examenjaar overdoen, geldt dat de resultaten van een schoolexamen behaald in het leerjaar voorafgaand aan het laatste leerjaar gehandhaafd blijven als er geen wijzigingen in het PTA zijn. Bij wijzigingen in het voorexamen- en/of eindexamen PTA moet de sectie ervoor zorgen dat de doudblant een volledig eindexamendossier heeft. Dat kan inhouden dat een onderdeel opnieuw gedaan moet worden.

3.8.4 Voor doublanten geldt dat de resultaten van SEP's vervallen tenzij de vaksectie bepaalt dat het reeds behaalde cijfer mag blijven staan. Het resultaat mag alleen blijven staan als de inhoud en de wegging van de SEP gelijk is aan het voorgaande schooljaar.

3.8.5 De resultaten betreffende het schoolexamen, behaald in enig leerjaar, worden zowel aan de leerling als aan zijn ouders/verzorgers bekend gemaakt. Leerlingen en ouders hebben toegang tot het cijferportaal van Somtoday waar de resultaten vermeld staan.

3.8.6 Voor de aanvang van het centraal examen maakt de rector aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:

- a. welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen;
- b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, en
- c. de beoordeling van het profielwerkstuk voor de vmbo-kandidaten.

De examinatoren leveren de daarvoor benodigde gegevens zo spoedig mogelijk na vaststelling in bij de schoolleiding. De kandidaat dient dit overzicht voor gezien te tekenen.

3.8.7 Volgens de slaag-/zakregeling worden er door de school vakken aangewezen welke onderdeel vormen van het combinatiecijfer. Deze vakken worden gemiddeld tot één cijfer, waarbij elk cijfer het gewicht 1,0 heeft. Voor het havo betreft het de vakken maatschappijleer, godsdienst en CKV in leerjaar 4 en maatschappijleer, Godsdienst, CKV en PWS in havo5. Voor vwo 4 betreft het de vakken wetenschapsoriëntatie (wordt op de eindexamencijferlijst als ANW weergegeven), Global Perspectives (voor TTO), maatschappijleer, en CKV (voor atheneum) Gymnasiasten volgen geen CKV en voor hen vormt dit dus geen onderdeel van het combinatiecijfer, voor vwo 5 betreft het de vakken wetenschaporiëntatie, maatschappijleer, CKV (voor atheneum), Godsdienst en voor vwo 6 betreft het de vakken wetenschaporiëntatie (ANW), maatschappijleer, CKV (atheneum), PWS.I

3.8.8 Voor de kandidaat die tot een leerjaar, waarover zich het schoolexamen uitstrekt, wordt

toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds schoolexamentoetsen zijn afgenomen, stelt de rector een regeling vast, in overleg met de betrokken docent(en) en de kandidaat.

3.8.9 Voor het inleveren van handelingsdelen staat in het PTA een deadline aangegeven. Het overschrijden van de deadline is alleen bij geldige reden toegestaan. Indien noodzakelijk beoordeelt de examencommissie de geldigheid van de reden. Als de handelingsdelen voor de aangegeven deadline niet zijn afgerond worden ouders en leerlingen daarvan op de hoogte gebracht. De leerling is tot dat het handelingsdeel is afgerond uitgesloten van de lessen van dat vak. In die tijd werkt de leerling aan het afronden van het handelingsdeel.

3.8.10 Te laat inleveren van praktische opdrachten heeft gevolgen voor de eindbeoordeling. Per dag te laat inleveren wordt maximaal 0,5 punt van de eindbeoordeling afgetrokken.

3.9 Verhinderung deelname schoolexamen

3.9.1 Bij verhindering stelt hij of zijn ouders, verzorgers of voogden de examinator dan wel de secretaris van het examen zo vroeg mogelijk doch uiterlijk 8.15 uur op de dag van de toets in kennis van deze verhindering en de reden(en) daarvan.

3.9.2 Binnen twee werkdagen na de in 3.9.1. genoemde melding zenden de ouders/verzorgers/voogden van de kandidaat aan de secretaris van het examen een door hen ondertekende verklaring met toelichting van de reden van verhindering. Indien de (toelichting van de) reden van verhindering door de secretaris van het examen geldig verklaard wordt, mag de leerling het schoolexamen op de herkansings- / inhaaldatum maken. Dat schoolexamen wordt aangemerkt als een herkansing. In alle andere gevallen is sprake van een onregelmatigheid overeenkomstig het gestelde in 1.5.

3.9.3. Als een kandidaat door ziekte of een andere dwingende reden verhinderd is deel te nemen aan een onderdeel van het schoolexamen dan vervalt het recht op herkansen. De schoolexamentoets moet wel worden ingehaald. Voor de voorexamenklassen (M3, H4, V4 en V5) geldt dat het recht op de herkansing aan het einde van het schooljaar daarmee vervalt. Voor de eindexamenklassen (M4, H5, V6) geldt dat het recht op de herkansing na die betreffende SETweek vervalt. De schoolexamentoets moet wel worden ingehaald.

4. HET CENTRAAL EXAMEN

4.1 Tijdvakken en examendata (artikel 2.56 WVO)

4.1.1 Het centraal examen voor de scholen voor voortgezet onderwijs wordt in principe afgenomen in het laatste leerjaar van de betreffende schoolsoort. Uitzonderingen hierop zijn de CPSE, welke ook in het voorlaatste schooljaar kunnen worden afgenomen.

4.1.2 Het centraal examen voor de scholen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak. De eerste twee tijdvakken worden afgenomen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.

4.1.3 De rector/directeur stelt de kandidaten tijdig op de hoogte van de data en de tijdstippen waarop het centraal examen zal plaatsvinden, doch uiterlijk op 30 september van elk jaar. Data en tijden kunnen zijn opgenomen in handleidingen bij het examen, ook deze dienen dan uiterlijk 30 september van elk jaar in het bezit te zijn van de examenkandidaten.

4.1.4. Kandidaten kunnen alleen worden toegelaten tot het centraal examen als het schoolexamen voor dat vak volledig is afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak. In het geval van flexibele digitale examens BB/KB geldt dat het schoolexamen in het betreffende vak is afgesloten voor het centraal examen.

4.2 Verhinderende deelname centraal examen (3.29 Uitvoeringsbesluit WVO)

4.2.1 Indien een kandidaat om een geldige reden, dit ter beoordeling van de rector/directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste 2 toetsen per dag te voltooien.

4.2.2 Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor toetsen en examens zijn eindexamen te voltooien.

4.2.3 De kandidaat wordt door de secretaris van de examens aangemeld bij de College voor toetsen en examens.

4.3 Gang van zaken m.b.t. het centraal examen

4.3.1 Voor de aanvang van het centraal examen worden kandidaten schriftelijk op de hoogte gesteld van voorschriften en procedures tijdens het centraal examen.

4.3.2 Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het College voor toetsen en examens.

4.3.3 In iedere ruimte waar het centraal examen wordt afgenomen zijn tenminste twee toezichthouders aanwezig.

4.3.4 Indien in een ruimte meer dan 25 kandidaten aanwezig zijn, is er tenminste 1 toezichthouder per 25 kandidaten.

4.3.5 Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de secretaris van de examens of aan de daarvoor aangewezen medewerkers van de leerlingenadministratie samen met het gemaakte examenwerk.

4.3.6 Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.

4.3.7 Alle papier, ook kladpapier, wordt gewaarmerkt en verstrekt door de school behalve het papier dat samen met de opgaven wordt uitgereikt.

4.3.8 De kandidaat plaatst aan de bovenkant van het papier zijn examenummer en zijn naam op de daartoe aangegeven plaatsen.

4.3.9 Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd tekeningen en grafieken). Indien een kandidaat het examenwerk toch met potlood heeft gemaakt, wordt onmiddellijk na het beëindigen van de examenzitting het werk gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie. Gebruik van typex is niet toegestaan.

4.3.10 Tassen, jassen e.d. moeten buiten de examenzaal of het lokaal blijven.

4.3.11 Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden communicatiemiddelen (w.o. mobieltjes) en horloges mee te nemen de examenruimte in. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen worden voorafgaand aan het examen gecontroleerd.

4.3.12 Het is de kandidaat niet geoorloofd zich zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit het examenlokaal te verwijderen.

4.3.13 Kandidaten mogen zich gedurende de examenzitting niet van hun plaats begeven. Indien zij iets nodig hebben, dienen zij door handopsteken en zo min mogelijk storend, de aandacht van één van de toezichthouders te trekken.

4.3.14 Kandidaten mogen, na inlevering van het gemaakte werk en de opgaven, het lokaal/de zaal niet eerder verlaten dan vanaf één uur na de opening van de zitting.

4.3.15 Alle aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van de zitting.

4.3.16 Gedurende het laatste kwartier van de zitting verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenzaal/het examenlokaal. Een uitzondering hierop vormen de kandidaten in het vso, zij kunnen ook in het laatste kwartier de zitting verlaten.

4.3.17 Aan het einde van de zitting blijft iedere kandidaat zitten, tot het werk van alle kandidaten door de dienstdoende toezichthouders is opgehaald en geteld. De kandidaat dient er zelf op toe te zien dat zijn werk, inclusief de eventuele bijlagen, door één van de toezichthouders is ingenomen.

4.3.18 De bijlagen waarop een antwoord moet worden ingevuld, dienen in het overige werk te worden ingesloten. Indien het gemaakte werk uit meer papieren bestaat, dienen deze in elkaar gestoken te worden ingeleverd.

4.3.19 Gemaakt werk dat eenmaal de examenzaal heeft verlaten, mag niet meer worden ingeleverd. Het mag niet meer door de toezichthouder(s) worden ingenomen.

4.3.20 Een kandidaat, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de zaal heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de zaal constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.

4.3.21 Deelname aan een zitting van het centraal examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt, tenzij de inspecteur het werk ongeldig verklaart.

4.3.22 Voor computerexamens gelden ten aanzien van het gestelde in 4.3.7 t/m 4.3.9 en 4.3.17 t/m 4.3.20 teksten die overeenkomen met deze wijze van examineren.

4.3.23 Dyslectische leerlingen kunnen het centraal examen maken met behulp van een daispeler op de computer, mits zij de noodzaak hiervan kunnen aantonen middels een orthopedagogisch rapport. Bij de herexamens kan van deze mogelijkheid alleen gebruik worden gemaakt bij de vakken Nederlands en Engels, omdat de examens voor het tweede tijdvak bij de andere vakken niet in deze vorm worden aangeboden. Dyslectische kandidaten in het VSO maken in zowel het eerste als tweede tijdvak gebruik van het programma Kurzweil. (zie ook 3.5.8.)

4.4 Bepaling eindcijfer en beoordeling (3.32 Uitvoeringsbesluit WVO)

4.4.1 De examinerator past bij zijn beoordeling de normen toe alsmede de regels voor het bepalen van de cijfers die zijn voorgeschreven door de Commissie, die door de Minister van OCW belast is met de vaststelling van de opgaven.

4.4.2 Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

4.4.3 De rector/directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak dat wordt afgesloten met een centraal examen op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

4.4.4 Indien een vak alleen een schoolexamen kent, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

5. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

5.1 Vaststelling uitslag (artikel 2.57 WVO en 3.33 Uitvoeringsbesluit WVO)

5.1.1 De rector/directeur en de examensecretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van de uitslagregels als vermeld in artikel 5.2 van dit reglement. De uitslag luidt <<geslaagd>> of <<afgewezen>>.

5.1.2 Indien dat nodig en mogelijk is om de kandidaat te laten slagen, betrekken zij van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen echter een eindexamen te vormen als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsbesluit WVO.

5.2 Uitslagregels

5.2.1 vmbo (artikel 3.35 Uitvoeringsbesluit WVO)

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:

1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;

2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of

3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;

- d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
- e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en
- f. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de theoretische leerweg het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen van de gemengde leerweg niet betrokken, tenzij deze vakken samen tenminste een volledig beroepsgericht programma als bedoeld in artikel 3.5 Uitvoeringsbesluit WVO vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.

3. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak (het combinatiecijfer).

4. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak (het combinatiecijfer), met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.

5. Een kandidaat is geslaagd met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de voorschriften uit artikel 3.48 Uitvoeringsbesluit WVO.

5.2.2 havo en vwo (artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit WVO)

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
- b. hij voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
- c. hij onverminderd onderdeel b:

1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;

2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;

3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of

4°. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;

d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en

e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan toevoegen:

- a. literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;
  - b. algemene natuurwetenschappen in het havo en vwo;
  - c. bij bijzondere scholen: godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het eindexamen.
3. Een kandidaat is geslaagd met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de voorschriften uit artikel 3.47 Uitvoeringsbesluit WVO.

5.3 Bekendmaking uitslag

Zodra de uitslag ingevolge artikel 5.2 is vastgesteld, maakt de rector/directeur deze tezamen met de eindcijfers schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van hetgeen in artikel 5.4 is vermeld. De in de eerste volzin bedoelde uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 5.4, eerste lid, van dit reglement geen toepassing vindt.

5.4 Herkansing centraal examen (3.38 Uitvoeringsbesluit WVO)

5.4.1 De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat de uitslag is vastgesteld, het recht in het tweede tijdvak, of indien de kandidaat verhinderd was en artikel 4.2.2 van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen of het CSPE.

5.4.2 De kandidaat stelt de rector/directeur, vóór een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip, schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.

5.4.3 Het hoogste van de cijfers gehaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.

5.4.4 Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld volgens de uitslagregels en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.

5.4.5 Het eerste tot en met het vierde lid van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd.

5.5 Diploma en cijferlijst (artikel 3.40 Uitvoeringsbesluit WVO)

5.5.1 De rector/directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:

- a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen;
- b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk;
- c. voor vmbo het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk;
- d. de beoordeling van lichamelijke opvoeding in vwo en havo;
- e. de beoordeling van het kunstvak, het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijke deel van de leerweg vmbo gemengde of theoretische leerweg;
- f. de beoordeling van de maatschappelijke stage, indien deze onderdeel is van het eindexamen en is beoordeeld met «voldoende» of «goed»;
- g. de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede;

h. de uitslag van het eindexamen.

5.5.2 De rector/directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het College voor toetsen en examens, een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.

5.5.3 Duplicaten van afgegeven diploma's en cijferlijsten worden niet verstrekt (artikel 3.51 Uitvoeringsbesluit WVO). Onze Minister kan een schriftelijke verklaring verstrekken dat een document als bedoeld in het eerste lid is afgegeven. Deze verklaring heeft dezelfde waarde als dat document zelf. Een schriftelijke verklaring dat deze documenten zijn afgegeven kan uitsluitend door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) worden verstrekt. Bij de uitreiking van het diploma kan de school een aantal gewaarmerkte kopieën van het diploma uitreiken.

5.5.4 De rector/directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat die de school verlaat een complete cijferlijst uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:

- het vak of de vakken waarin de kandidaat examen heeft gedaan met de daarvoor behaalde cijfers;
- de vakken van het schoolexamen met de behaalde cijfers, inclusief de onderdelen die met voldoende of goed zijn afgesloten.

6. OVERIGE BEPALINGEN

6.1 Afwijking wijze van examineren (3.54 Uitvoeringsbesluit WVO)

6.1.1 De rector/directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector/directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij/zij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

6.1.2 De rector/directeur kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften aangegeven bij of krachtens het Uitvoeringsbesluit WVO, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:

- het vak Nederlandse taal- en literatuur;
- het vak Nederlandse taal;
- enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

6.1.3 De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

6.1.4 Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

6.2 Spreiding voltooiing eindexamen (artikel 3.56 Uitvoeringsbesluit WVO)

6.2.1 De rector/directeur kan, de inspectie gehoord hebbend, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd.

6.2.2 De rector/directeur geeft hiervoor toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de rector/directeur afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.

6.2.3 De herkansingsregeling voor het centraal examen (artikel 5.4) is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het recht op herkansing ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

6.2.4 De rector/directeur en de secretaris stellen de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen met overeenkomstige toepassing van artikel 5.2.

6.2.5. Versneld examen. In afwijking van artikel 4.2, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen (artikel. 2.56 lid 4 WVO). Bij toepassing van 6.2.5. wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.

6.3 Bewaren examenwerk (artikel 4.39 Uitvoeringsbesluit WVO)

6.3.1. het werk van het centraal examen wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de rector/directeur, ter inzage voor belanghebbenden.

7. SLOTBEPALINGEN

7.1 Dit examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting worden door de rector/directeur voor 1 oktober van het cursusjaar waarin het examen wordt afgelegd, toegezonden aan de inspectie en aan de kandidaten bekend gemaakt.

7.2 In die gevallen waarin dit Reglement niet voorziet, is het bepaalde in de WVO en het Uitvoeringsbesluit WVO van toepassing.

7.3 In alle gevallen waarin dit Reglement noch de WVO of het Uitvoeringsbesluit WVO voorziet, beslist de rector/directeur, gehoord hebbende de examencommissie.